

LITERKA

květen 2013

Probouzející se jaro s sebou přináší kromě vytoužených slunečních paprsků i tolik potřebný optimismus. Jeho stopy lze postřehnout téměř všude: v zelenající se trávě, kvetoucích rostlinách a stromech, zpěvu ptáků, ale též na lidech, které potkáváme, známých i neznámých. Ulice jsou oproti zimním šedavým dnům mnohem zalidněnější, až si člověk občas řekne, odkud se všichni ti lidé vzali. Svou jarní stopu má také Památník a nejedná se

- » Květnová výročí
- » Nejbližší akce a výstavy
- » Získali jsme
- » Rajhradská sobota
- » Milan Uhde vstoupil do kláštera
- » Povýšení kláštera na opatství
- » Pošli to dál, porotě
- » Za Červeným květem
- » StřeDění Kláry Janečkové
- » Tři otázky

jen o nový kabát, do kterého se obléká další část kláštera. Nese v sobě příslib. Príslib toho, že s jarem probuzená činnost neustane a bude dále pokračovat zvelebováním Památníku zvenčí i zevnitř.

Důkazem toho, že ani my v Památníku nezahálíme, budiž akce, které jsme si pro Vás na tento měsíc přichystali. Jejich největší koncentrací se může pochlubit třetí květnový týden. Nejprve se uskuteční další úterní setkání v rámci Literárního

kaleidoskopu a následovat jej bude den poté představení připravované knihy Kláry Janečkové v rámci tradičního StřeDění. Ve čtvrtek se uvede Rendez-vous o desáté novým tématem právo ve středověku. Celý týden pak uzavře každoroční Muzejní noc, letos zasvěcená nezvalovskému tématu.

Konec března uzavřel první etapu literární soutěže Pošli to dál. Nadešel čas pro porotu, která rozhodne o vítězích, jejichž jména se záhy dozvíme. Slavnostní vyhlášení plánujeme na polovinu června. Nebudu ale předbíhat, o současném dění informuje v rámci svého příspěvku osoba nejpovolnější, Kristýna Cimalová.

*Za měsíc na shledanou na stránkách Literky
Vaše Martina Kloudová*

Verše měsíce
května

Vítězslav Nezval

*Na plotně
V které se netopí
Roztáhl páv
Blankytný chvost
A světélkuje
Uprostřed měsíční noci*

Některá (nejen) literární výročí měsíce května

7. května 1940

se v Burianově divadle v Praze uskutečnila premiéra hry *Manon Lescaut*. Napsána byla Vítězslavem Nezvalem podle románu francouzského spisovatele 18. století Abbého Prévosta. Pod režisérským vedením Emila Františka Buriana ztvárnili hlavní role Marie Burešová a Vladimír Šmeral. Lidové noviny hru zhodnotily takto: „Velké očekávání, jež budilo představení, bylo místy naprosto překonáno, místy ne zcela ukojeno.“

8. května 1953

byl v prostorách premonstrátského Strahovského kláštera na Hradčanech otevřen Památník národního písemnictví s úkolem stát se muzeem české literatury. V prvních desetiletích pečoval i o zděděnou klášterní knihovnu a sbírky, ty však byly po roce 1989 vráceny na základě restitučních zákonů. V současnosti se muzeum skládá ze tří oddělení, a to literárního archivu, knihovny s 600 000 svazky a uměleckých sbírek s 250 000 předměty. Základ tvoří literární archiv, který byl získán od Národního muzea v roce 1964.

26. května 1910

se v Přerově narodil český básník Oldřich Mikulášek. Po ukončení měšťanské školy a dvouleté gremiální obchodní školy vyzkoušel různá zaměstnání (dělník, písař, litograf, fakturant atd.). Od roku 1937 žil v Brně, kde pracoval v Lidových novinách a poté v Rovnosti, Svobodných novinách, Československém rozhlasu a Hostovi do domu. Jako básník debutoval na počátku 30. let sbírkou *Černý bílý ano ne*. Mezi jeho významné sbírky se řadí například *Podle plotu* s motivy města Brna, *Pulsy*, *Ortely a milosti*, *Agogh* nebo *Čejčí pláč*. Protože v 70. letech nemohl oficiálně publikovat, vycházely jeho sbírky v samizdatových edicích. Jeho poezie je osobitá a vyhraněná, obvykle se neřadí do žádného uměleckého proudu. Básník zemřel 13. července 1985 v Brně.

Nejblíže akce a výstavy Památníku písemnictví na Moravě

15. května 2013, 17 hod., StřeDění: Klára Janečková

Autorka historických románů i dramatických příběhů ze současnosti představí v Památníku písemnictví na Moravě svou novou knihu.

16. května 2013, 10. hod., Rendez-vous o desáté – Právo ve středověku

System práva v období středověku. Jak dříve právo fungovalo a v čem spočíval výkon soudní moci? Opomenuta nebudou ani Břetislavova dekreta, vydaná zakladatelem zdejšího kláštera. Ostatní termíny Rendez-vous viz web.

18. května 2013, 18 hod., Muzejní noc

Hlavní součástí prohlídky bude tradiční literární pásmo – tentokrát na nezvalovské téma *Ani labuť ani Lúna* v provedení herců z Divadla Husa na provázku. O hudební program se postará cimbálová muzika Josefa Válka z Čejče.

Trvají výstavy:

3. dubna – 30. června 2013, Moravské vydavatelství se představuje: Barrister & Principal

Pokračování výstavního cyklu o vydavatelstvích ze současné Moravy představí brněnské nakladatelství se širokým zaměřením od beletrie po odbornou literaturu.

24. dubna – 31. října 2013, In omnibus glorificetur Deus (hostující výstava)

Literární kaleidoskop – zkratka a jasně

Knihovna Jiřího Mahena v Brně ve spolupráci s Památníkem písemnictví na Moravě

7. května 2013, 17 hod.

Vzdělávací čtyřměsíční cyklus pokračuje blokem přednášek zaměřených na rétoriku. První setkání se bude zabývat specifiky monologu, jeho formami i řečí těla.

14. května 2013, 17 hod.

Vzdělávací čtyřměsíční cyklus pokračuje blokem přednášek zaměřených na rétoriku. Dialog a umění naslouchat; něco etikety; asertivita; partneři; a co telefon?

21. května 2013, 17 hod.

Poslední přednáška z bloku rétoriky srovná staré dobré Řeky a něco málo domácích proslavených politických projevů (od Klementa Gottwalda přes Milouše Jakeše až po Miroslava Kalouska).

28. května 2013, 17 hod. / 1. června 2013, dopoledne (bude upřesněno),

Literární procházka Brnem

Jako bonus k přednáškám o rétorice se uskuteční procházka ulicí Veverí se zastaveními

na místech svázaných s historií známých a zajímavých osobností z řad literátů, umělců a vědců, důležitých staveb a současných i bývalých institucí.

Rajhradská sobota

„Za vysvědčení knihu“ je motivem letošní Rajhradské soboty, kterou na 8. červen připravují pracovníci Památníku písemnictví na Moravě. Hlavním bodem zábavného programu v areálu benediktinského kláštera bude aktivní ohlédnutí za 3. týdnem čtení dětem. Mladším posluchačům budou v Rajhradě číst starosta města Mgr. František Ondráček, knihovnice Lada Hamerníková a řada dalších osobností, chybět přitom nebudou různá zpestření v podobě společného přednesu nebo her ověřujících posluchačskou pohotovost. Pozornost si jistě přitáhne loutkové divadlo i hudební vystoupení žáků rajhradské ZUŠ. Dospělé čtenáře zláká bleší knižní trh, kde si budou moci vyměnit přinesenou knihu za jinou, věnovat Památníku přebytky ze svých knihoven nebo si naopak odnést knižní „poklady“, které objeví v nabídce „knižního blešáku“. Klášter se stane také cílem závěrečného setkání účastníků Literárního kaleidoskopu, kurzu pořádaného Památníkem ve spolupráci s brněnskou Knihovnou Jiřího Mahena. Všichni milovníci knih jsou v areálu kláštera vždy vítáni, stejně tak jako cyklisté a batůžkáři.

Kristýna Cimalová

Získali jsme

Seriálové publikace Památníku písemnictví na Moravě se rozšířily o několik nových titulů. Můžete si tak u nás nově zapůjčit několik ročníků Bulletinu Moravské galerie (ročníky 57.–62. a 64.–68.). Dále se jedná o tituly Literární měsíčník z let 1972–1989 a Nový život z let 1941–1959. Mimo seriálové publikace jsme získali i monografie. Z nich jmenujme například tituly *Papežská knihtiskárna Benediktinů rajhradských* od Jaromíra Kubíčka, *Literární procházky německou Olomoucí* (Univerzita Palackého v Olomouci) nebo *Povídky malostranské* Jana Nerudy.

POVÝŠENÍ RAJHRADSKÉHO KLÁŠTERA NA OPATSTVÍ

Benediktinský klášter v Rajhradě se letos dočkal významného výročí. Před dvěma sty lety byl povýšen na samostatné opatství. Proč byla tato událost tak důležitá? Do roku 1813 spadali zdejší benediktini pod správu břevnovského kláštera (a to již od založení rajhradského kláštera českým vévodou Břetislavem v polovině 11. století). Břevnov představoval pro místní klášter mateřskou „stanici“, odkud sem byli vysíláni první mniši. Tito noví osadníci si s sebou přinesli pravidla a zásady, které dobře znali ze svého původního působiště, a uplatňovali je i zde. Role Břevnova však neskončila založením a budováním kláštera. Nadále zůstali rajhradští Břevnovu podřízeni v otázkách duchovních, hmotných i správních. Teprve tím, že se z kláštera stalo samostatné opatství, se rajhradští benediktini vymanili z podřízenosti a nadále již byli odpovědni pouze svému vlastnímu opatovi. Rovněž měli možnost sami zakládat dceřiné kláštery. Započala nová kapitola v dějinách rajhradského kláštera, nicméně netrvala dlouho, již v roce 1950 byla přerušena a obnovena až po roce 1990. To je však už jiný příběh.

S odkazem na dvousté jubileum byla v prostorách Památníku otevřena výstava s názvem *In omnibus glorificetur Deus*, pořádaná Moravskou zemskou knihovnou v Brně ve spolupráci s Masarykovou univerzitou a Univerzitou Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem.

Martina Kloudová

MILAN UHDE VSTOUPIL DO KLÁŠTERA

Poměrně vysoký počet návštěvníků přilákala ve slunném dubnovém odpoledni do rajhradského benediktinského kláštera beseda s Milanem Uhdem.

O jeho nejnovější knihu *Objevy pozdního čtenáře*, která se prodává již téměř pět týdnů, je v knihkupectvích zájem. Jedná se o soubor 27 esejí o zásadních titulech českého literárního kánonu, nad kterými se autor zamýšlí nikoli z pozice literárního historika, ale coby kritický čtenář. Uvažování nad časem prověřenými díly v horizontu vlastních zkušeností, nikoli opakování naučených pouček z učebnic literatury, taková je ideální představa moderního vyučování literatury na školách.

Milan Uhde prozradil, že obdobný počet esejí má ještě ve svém spisovatelském šuplíku, ale s knihami, kterými se v nich zabývá, není jako čtenář stále vypořádán, neustále se k nim vrací. Ne nadarmo se říká – dvakrát do jedné řeky nevstoupíš. Čtení stejné knihy v různých životních obdobích se stává zážitkem, který čtenáře mnohonásobně obohacuje. *Objevy pozdního čtenáře* vybízejí, abychom se i k nejednou přečteným knihám neváhali vracet.

Kristýna Cimalová

ZA ČERVENÝM KVĚTEM

Pro záměr navázat užší kontakty a poznat blíže knihovnu Muzea Novojičínska posloužil nadmíru horký 18. duben dobře. Po cestě sauna, pak chladivý Žerotínský zámek uprostřed města s řadou překvapení, očekávanými i netušenými. Přes nápaditou stálou expozici (místní osobnosti a nejen jejich klobouky Hückel-Tonak), temporální výstavu (lovecké trofeje) a oddací/koncertní sál jsme konečně pronikali do království knihovnice Ireny Jašíkové. Ne, že bychom rajhradské knihy znali všechny důvěrně, ale odolejte, když vám kolegyně otevře své hájemství, navíc s pobídkou: „Nestyďte se!“ Čtvrthodiny utíkaly jedna za druhou, víc času nám na své „špeky“ paní Irena nenechala, aby se dostalo i na výměnu zkušeností se sběrem, objevováním, katalogizací, digitalizací, dubletními výtisky... Nakonec jsme si do Rajhradu odváželi pět ročníků ostravského literárního časopisu *Červený květ* a podnět, jakou mincí vstřícnost nejlépe oplatit. Předběžně zvolené září bude jistě také horké. Přinejhorším „zaplatíme“ zlatým mokem, bude burčák...

Libor Kalina

STŘEDĚNÍ KLÁRY JANEČKOVÉ

Ve středu 15. května přivítá Památník v rámci StřeDění spisovatelku Kláru Janečkovou. Prostory benediktinského kláštera si vybrala pro představení druhého vydání své knihy *Prokletý původ*. Od roku 2002, kdy debutovala, si postupně získala věrné publikum. Oblíbená je zvláště mezi ženskými čtenářkami, které oceňují její romány ze současnosti i historie. Jaké čtenářské přijetí asi autorka očekává pro druhé vydání? Zajímavý jistě bude střet se čtenáři, kteří nespádají do autorčiny cílové skupiny. Jak oni hodnotí její knihy a co si o nich myslí? Setkání různých názorů jistě oživí podvečer třetí květnové středy. Autorka také představí svou připravovanou knihu, která je zatím v rukopisné podobě.

StřeDění s Klárou Janečkovou začíná tradičně v 17 hodin.

Martina Kloudová

POŠLI TO DÁL, POROTĚ...

S posledními březnovými dny zaplavila Památník písemnictví na Moravě vlna dopisů s literárními příspěvky mladých autorů do každoroční soutěže Skrytá paměť Moravy. „Pamětníci z Památníku“ vzpomínají: „Chodí to tak každý rok – nejprve se dopisy začnou pomalu sem tam objevovat ve schránce, koncem března chodí paní poštačka s nůšší.“ Každý vyčkává, dokud jej červené datum v kalendáři neupozorní, že by měl něco napsat a poslat to dál..., jak znělo ostatně letošní téma. Celkem se sešlo 97 příspěvků, převahu měla kategorie do 15 let, a to s 59 literárními pokusy, středoškoláci zaslali 38 příspěvků. Nyní již dílka (jmen autorů zbavená, a tudíž anonymizovaná) obdržela porota, která je často i po nocích pečlivě pročítá. Mezi hodnotiteli soutěže zasedají stejní lidé jako v loňském ročníku: Vojen Drlík z Památníku písemnictví na Moravě, Libuše Nivnická – ředitelka brněnské Knihovny Jiřího Mahena, spisovatelka Věra Linhartová, spisovatel a publicista Jan Němec a v neposlední řadě spisovatel a překladatel Radek Malý.

Už 13. května se porota sejde, aby své názory na prozaické texty mladých autorů vzájemně konfrontovala. Jaké bude její hodnocení soutěžního literárního klání, které bylo inspirováno příchodem křesťanských věrozvěstů? Dočkejme času a nechejme se překvapit.

Kristýna Cimalová

3 OTÁZKY pro

Kláru Janečkovou

Premýšlela jste někdy nad tím, jak by Váš život nyní vypadal, kdybyste se nestala obětí únosu?

Premýšlela jsem nad tím, zda bych studovala psychologii, zda bych si našla právě toho životního partnera, zda bych věci řešila jinak než pod zkušeností únosu. A odpověď je vždy, že by bylo všechno jiné. Únos mne velmi poznamenal a jeho následky si nesu stále.

Jste autorkou několika historických románů. Jak probíhá Vaše příprava před samotným zahájením psaní takové knihy?

Vždy je nutná důkladná příprava. Vypsát si hlavní postavy, jejich charakteristiky, jak se budou v příběhu vyvíjet. Nastudovat historická fakta, či v případě románu z dnešní doby zjistit realie, fakta dané země, místa, zvyky a kulturu lidí. Pak je nutné zaměřit se na samotný příběh. Co je hlavní zápletka, zda stačí na celou knihu, co udrží čtenáře v zájmu o knihu. Je důležité si vždy zjistit, za kým můžete zajít, když potřebujete odbornou pomoc v oblasti, ve které nejste odborníkem, jakou knihu a kde sehnat, zda můžete do země, o které píšete, odjet a chvíli tam trávit čas, hovořit s lidmi.

Vychází Vám nová kniha, kterou představíte v rámci květnového Středění v Památníku písemnictví na Moravě. Prozradíte nám o ní něco bližšího?

Této knihy si moc vážím. Je to historický román *Prokletý původ*. Kniha vychází ve druhém vydání. Je pro mne ctí, že ji vydá můj dlouholetý nakladatel. Pokud se bude kniha dobře prodávat, tak bych mohla v historických dílech pokračovat. Vše závisí na zájmu čtenářů. Knihy ze současnosti se totiž lépe prodávají. A já bych ráda psala obojí, příběhy z našeho světa, ale i historická díla. Historie je mou velkou vášní. *Prokletý původ* je velmi napínavý příběh dvou sester, vlastní dcery hraběte a jeho levobočka, které musejí v nelehkém 16. století přežít. Děj se odehrává na Ischii, v aragonském hradě, který jsem osobně navštívila a který mne zaujal natolik, že jsem sem umístila část příběhu. Dále se děj přenáší do Florencie za vlády rodu Medici či Medičejských.

Napsat historickou knihu je velmi pracné a nesnadné. Trvá to mnoho let. Snažím se nabídnout přesný obraz dávné doby, včetně oblečení, ulic, vládců i politické situace. Čtenář se tak díky mé knize dostane na chvíli do 16. století a projde se po renesanční Florencii.

*Spisovatelka Klára Janečková (*1979) se narodila ve Valašském Meziříčí a dětství prožila ve Chvalčově u Bystřice pod Hostýnem. V roce 1998 se stala obětí únosu, o čemž později napsala knihu s názvem Unesená. Po maturitě studovala jazykovou školu v Brně, od roku 2004 pak psychologii na Univerzitě Palackého v Olomouci. V roce 2009 ukončila studia a s titulem PhDr. v současnosti pracuje jako školní psycholog. Již v roce 2002 se představila i jako spisovatelka, tehdy jí vyšla prvotina s názvem Ďábelská tvář. Momentálně dokončuje novou knihu, v pořadí již devátou.*

Prostory benediktinského kláštera jsou pro potřeby Muzea Brněnska (Památníku písemnictví na Moravě) rekonstruovány s pomocí finančních prostředků Jihomoravského kraje, Norských fondů a Regionálního operačního programu Jihovýchod.

Evropská unie
Evropský fond pro regionální rozvoj
Investice do vaší budoucnosti

PAMÁTNÍK
PÍSEMNICTVÍ
NA MORAVĚ

Literka, informační zpravodaj Památníku písemnictví na Moravě
Kláster 1, 664 61 Rajhrad, tel. 547 229 136
e-mail: rajhrad@muzeumbrnenska.cz
www.muzeumbrnenska.cz/rajhrad.htm
Odpovědný redaktor: Vojen Drlík, redaktor: Martina Kloudová
Vychází desetkrát ročně, číslo 5, ročník 7, 1. 5. 2013
MK ČR E 21218
Muzeum Brněnska, příspěvková organizace, IČ: 00089257